

Sygn. akt III AUa 572/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
----------------	----------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 października 2021 r.

w L.

sprawy S. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do świadczenia postojowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 maja 2021 r. sygn. akt VIII U 518/21

oddala apelację

III AUa 572/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lutego 2021 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 15zv ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020 r., poz. 374 ze zm.) w związku z art. 83 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 266 ze zm.), odmówił S. P. prawa do świadczenia postojowego. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy podniósł, że zgodnie z art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. świadczenie postojowe przysługuje osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, m.in. jeżeli przychód z tej działalności w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. Natomiast w przypadku wnioskodawcy przychód wskazany za miesiąc styczeń 2021 r. wyniósł 0,00 zł i w porównaniu do przychodu za grudzień 2020 r., również w wysokości 0,00 zł, nie obniżył się o co najmniej 15%. Wobec tego, zdaniem ZUS, nie ma podstaw do przyznania wnioskodawcy świadczenia postojowego.

W odwołaniu od tej decyzji S. P. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do świadczenia postojowego.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie i wywodził jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie S. P. prawa do świadczenia postojowego.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że S. P. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) – (...) S. P.". W ramach tej działalności wnioskodawca w roku obrotowym 2020 uzyskał przychód w wysokości 51 276,21 zł, w sierpniu 2020 r. – w wysokości 4 440,05 zł, a od września do grudnia 2020 r. – 0,00 zł.

W dniu 2 lutego 2021 r. S. P. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o świadczenie postojowe, wykazując, że w grudniu 2020 r. oraz styczniu 2021 r. osiągnął po 0,00 zł przychodu w każdym miesiącu. Wniosek został rozpatrzony powołaną na wstępie odmowną decyzją z dnia 5 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy podniósł, że stan faktyczny w sprawie niniejszej został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów. Okoliczności nimi stwierdzone nie były sporne między stronami.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na to, że przepis art. 15zq ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, zwanej dalej „ustawą o zwalczaniu (...)”, określający przesłanki podmiotowe i przedmiotowe świadczenia postojowego był kilkakrotnie nowelizowany, jednak stan prawny w przypadku wnioskodawcy nie jest sporny. Spór sprowadzał się wyłącznie do ustalenia, czy wnioskodawca wykazał, że przychód z prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskany

w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe, był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. Inne przesłanki podmiotowe i przedmiotowe nie były sporne.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, że ustawa o zwalczaniu (...), zgodnie z jej art. 1, została wprowadzona w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem(...)oraz koniecznością wprowadzenia szczególnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz gospodarki. Ustawodawca wprowadził regulacje prawne dające możliwość uzyskania pomocy publicznej, z jednej strony ratując podmioty gospodarcze przed upadkiem (bankructwem), a z drugiej strony zapewniając dla wymienionych konieczne w czasie lockdownu środki zabezpieczenia socjalnego. Stosownie do art. 2 ust. 2 ostatnio powołanej ustawy, ilekroć mowa jest o „przeciwdziałaniu (...)” rozumie się przez to wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, choroby wywołanej wirusem (...), zwanej „(...)”. Zatem już przepisy wstępne ustawy nakreślają kierunek, zgodnie z którym należy interpretować zawarte w niej pozostałe regulacje, tj. przede wszystkim nakazują zwracać uwagę na cel ich stosowania.

Jednym z rozwiązań przewidzianych przez ustawodawcę jest właśnie przyznanie świadczenia postojowego, które zgodnie z art. 15zq ust. 3 ustawy o zwalczaniu (...) przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia(...) doszło do przestoju w prowadzeniu działalności przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Świadczenie to, zgodnie z art. 15zw tej ustawy finansowane jest z Funduszu Pracy, a realizacja jego wypłaty została powierzona Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, któremu przekazane zostały środki na ten cel. Natomiast w wyniku dodania do ustawy art. 2a przez art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom (...) (Dz.U. 2020 r., poz. 1747) świadczenia mogą być finansowane z Funduszu Przeciwdziałania(...), o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 r., poz. 568, 695, 1086, 1262 i 1478), z uwzględnieniem regulacji dotyczących pomocy publicznej. To wszystko prowadzi do

wniosku, że świadczenie postojowe stanowi dozwoloną pomoc publiczną udzielaną przez państwo w następstwie skutków wywołanych (...), przy czym skutki te zostały określone szeroko rozumianym przymiotnikiem „społeczno-gospodarcze”. Jest to o tyle istotne, że obserwując konsekwencje epidemii oraz działań podejmowanych przez państwo w sferze gospodarczej można wyodrębnić, w uproszczeniu, dwie grupy przedsiębiorców dotkniętych skutkami epidemii. Pierwsza obejmuje osoby, do których bezpośrednio zastosowanie będą miały kolejne rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, które na obszarze Polski wprowadzały tzw. lockdown wyrażający się w bezpośrednim zakazie prowadzenia działalności dokonanym drogą administracyjną. Natomiast do drugiej grupy należy zaliczyć osoby, które wskutek zarówno tych rozporządzeń, jak i pozostałych skutków „społeczno-gospodarczych” pośrednio zanotują spadek przychodów, bądź ich całkowitą utratę. Nie można bowiem pominąć, że spadek obrotów konkretnego przedsiębiorcy mógł zostać wywołany innymi efektami epidemii, co wiąże się z funkcjonowaniem takiej osoby w społeczeństwie i zapewnianiu realizacji bieżących potrzeb na rzecz jego członków, co zostało znacznie ograniczone. Istotne jest, aby przestój, stosownie do art. 15zq ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r., był wywołany w następstwie wystąpienia(...). Świadczenie postojowe nie jest zatem świadczeniem stricte odszkodowawczym, bowiem nie wiąże się z powstaniem szkody w cywilistycznym ujęciu, koniecznością ustalenia jej wysokości, związku przyczynowego, czy osoby za nią odpowiedzialnej. Wszystkie te elementy zostały objęte domniemaniem wywołania ich przez epidemię. Charakter świadczenia postojowego należy określić jako rekompensatę za skutki epidemii, których przyczyn trzeba upatrywać nie tylko w działalności administracyjnej, ale i konsekwencjach medycznych i społecznych, które przecież także oddziałują na koniunkturę gospodarczą. Ustawodawca, poprzez art. 15zq ust. 3 i art. 2 ust. 2 ustawy o zwalczaniu(...), wprowadza zatem swego rodzaju domniemanie, zgodnie z którym jakikolwiek spadek przychodów wywołany jest epidemią. To rodzi konieczność przeciwdziałania tym skutkom, które – co istotne – dalece wykraczają poza ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej i nie mogły zostać przewidziane, bądź co najmniej dopuszczane przez przedsiębiorcę i uwzględnione w zarządzaniu tym ryzykiem.

Dokonanie powyższego zarysu odnoszącego się do charakteru świadczenia postojowego było o tyle konieczne, aby nakreślić przyczyny, dla których instytucja ta została wprowadzona do porządku prawnego i wyjaśnić cel jej stosowania. Wynika z niego, że świadczenie postojowe ma znacznie szerszy zakres stosowania aniżeli przyjął to organ rentowy w sprawie niniejszej. Świadczenie postojowe stanowi zryczałtowaną pomoc państwa mającą na celu zabezpieczenie społecznego funkcjonowania przedsiębiorcy i choć w minimalnym stopniu zrekompensowanie skutków ekonomicznych pandemii. Zmienia to optykę przyjętą przez organ rentowy, który nie dostrzegł, że przestój w działalności następuje nie tylko w sytuacji spadku przychodów, ale tym bardziej w sytuacji całkowitego braku przychodów. Rozpatrywanie warunków do świadczenia postojowego, wbrew twierdzeniom organu rentowego, nie zostało ograniczone do prostego porównania ksiąg rachunkowych miesiąc do miesiąca. Prawdliwe rozumienie przepisu art. 15zq ust. 3 ustawy o zwalczaniu (...) posługującego się pojęciem „przestoju” zakłada dwie sytuacje, tj. zarówno całkowitego zaprzestania produkcji lub świadczenia usług, jak również czasowego spadku obrotów. Natomiast przesłanka z art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy jedynie doprecyzowuje wymiar przestoju w tej drugiej sytuacji, a warunek 15% spadku przychodów stanowi minimalną granicę, która w ocenie prawodawcy powoduje konieczność uruchomienia pomocy publicznej dla przedsiębiorcy. Pomoc taką tym bardziej powinien więc otrzymać przedsiębiorca, który w ogóle przychodów nie wykazał. Innymi słowy, przestój, o którym mowa w art. 15zq ust. 3, nie jest definiowany wymiarem spadku przychodów z ust. 4 tego artykułu. W innym wypadku ustawodawca dałby temu wyraz.

Odmienne rozumienie spornej przesłanki od zaprezentowanego wyżej, doprowadziłoby do błędu logicznego, sprzecznego z argumentem a fortiori i zasadą wnioskowania z większego na mniejsze. Jak bowiem słusznie zauważył wnioskodawca, stosowanie przepisów w sposób przyjęty przez ZUS skutkowałoby potraktowaniem osób prowadzących działalność gospodarczą, które wskutek epidemii całkowicie utraciły źródło dochodu i wymagają pomocy od państwa w sposób odrębny od osób, których przychody z działalności co prawda spadły o co najmniej 15%, jednak nie musiało to istotnie wpłynąć na ich sytuację, a wskazane wyżej skutki społeczno-gospodarcze mogły nie wywrzeć wpływu na ich funkcjonowanie. Sąd Okręgowy ocenił jako błędne stanowisko ZUS, że spadek dynamiki przychodów związany z epidemią zasługuje na uwzględnienie, podczas gdy brak takiej dynamiki i

całkowity przestój na uwzględnienie nie zasługuje. Przedsiębiorcy, którzy nie są w stanie wypracować żadnego zysku stawiani są więc w gorszej sytuacji od przedsiębiorców, którzy takie zyski wypracowują. Jest to rażąco sprzeczne z założeniami ustawodawcy. Wnioskodawca, nie osiągając żadnego przychodu w grudniu 2020 r. i styczniu 2021 r., na pewno znalazł się w dużo gorszej sytuacji niż przedsiębiorcy, którzy w tym samym czasie prowadząc działalność gospodarczą uzyskiwali przychody, choć w mniejszym zakresie (przy niewielkim jedynie spadku przychodów w wysokości 15%) i dodatkowo dostali pomoc ze strony państwa w postaci świadczenia postojowego. Sąd I instancji zauważył przy tym, że matematycznie jest możliwe, aby miesiąc do miesiąca osiągać 15% spadku przychodów, jednak w zależności od danych wyjściowych na pewnym etapie zawierałoby się to w kwotach wyrażonych w groszach, przez co mogłoby okazać się iluzoryczne i wypaczać sens spełniania warunków uzyskania prawa do świadczenia postojowego. Tym bardziej, że z zasady przychód nie może być ujemny, a więc w przypadku niewykazania sprzedaży za dany miesiąc nie można go pomniejszyć w miesiącu następnym nawet przy nominalnym zwiększeniu straty. Tego rodzaju okoliczności nie należy tracić z pola widzenia i sprowadzać do prostego porównania dwóch wskaźników, ponieważ nie realizuje to założeń ustawy.

Sąd Okręgowy uznał, że S. P. został dotknięty skutkiem gospodarczym epidemii, gdyż spadek obrotów został wywołany następstwem wystąpienia (...). Jego sytuacja w znaczeniu analizowanego przepisu nie różni się w żaden sposób od osób, które wykazały spadek przychodów o co najmniej 15% miesiąc do miesiąca. De facto, jest gorsza od sytuacji tych podmiotów, bowiem w ogóle nie osiągnął on przychodu w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, a nie tylko 85% takich przychodów. Jego przypadek wypełnia więc dyspozycję z art. 15 ust. 3 i ust. 4 pkt 1 ustawy o zwalczaniu (...), a przyznanie mu prawa do świadczenia postojowego jest całkowicie zgodne z wyrażonymi w nich przesłankami. Organ rentowy nie podnosił innych okoliczności, oprócz wymienionych w decyzji, które wpływałyby na prawo ubezpieczonego do świadczenia postojowego.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie S. P. prawa do świadczenia postojowego.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, organ rentowy zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 15zq ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 1842) poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że wnioskodawca nie musi wykazać 15% spadku przychodu, aby spełnić przesłanki do przyznania prawa do świadczenia postojowego.

W konsekwencji tego zarzutu organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny nie był sporny. Istotne elementy tego stanu faktycznego to złożenie przez S. P. w dniu 2 lutego 2021 r. wniosku o świadczenie postojowe, w którym wskazał przychód za styczeń 2021 r. w kwocie 0,00 zł oraz za grudzień 2020 r. również w kwocie 0,00 zł. Z załączonego do odwołania zestawienia przychodów i wydatków wynika, że w miesiącach od września do grudnia 2020 r. przychód wyniósł 0,00 zł, zaś w sierpniu 2020 r. ubezpieczony osiągnął przychód w kwocie 4 440,05 zł, a w lipcu 2020 r. osiągnął przychód w kwocie 542,73 zł (k. 6).

Stosownie do art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 1842 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o zwalczaniu COVID-19” osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 1 kwietnia 2020 r. i nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc.

Rozstrzygnięcie sprawy niniejszej zależało zatem od oceny, czy ubezpieczony spełnił przesłankę osiągnięcia niższego o co najmniej 15% przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. W sytuacji S. P. spełnienie tego warunku wymagało uznania, że miesiącem poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe, w którym nastąpił spadek przychodu był wrzesień 2020 r. (w porównaniu do sierpnia 2020 r.). W miesiącach od października 2020 r. do stycznia 2021 r. spadek przychodu nie mógł nastąpić, ponieważ tak jak we wrześniu 2020 r. ubezpieczony nie osiągnął żadnego przychodu.

Zdaniem organu rentowego, miesiąc, w którym musi nastąpić spadek przychodu o co najmniej 15%, to miesiąc bezpośrednio poprzedzający miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe (czyli w okolicznościach sprawy niniejszej, w styczniu 2021 r. w stosunku do grudnia 2020 r.).

Treść art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy o zwalczaniu (...) zdaje się wskazywać na to, że ustawodawca używa sformułowania „w miesiącu poprzedzającym” w znaczeniu miesiąca bezpośrednio poprzedzającego. Wskazany w tym przepisie ciąg miesięcy sugeruje, że chodzi o kolejne miesiące (wstecz). Oceniając to z innej perspektywy czasowej, jest to ciąg miesięcy następujących po sobie. Prawdopodobnie nie byłoby zatem przyjęcie, że może chodzić o ciąg miesięcy, które bezpośrednio się nie poprzedzają.

Znaczenie słownikowe czasownika „poprzedzać” odnosi się do relacji w przestrzeni oraz w czasie. Jeżeli chodzi o znaczenie tego słowa w odniesieniu do relacji w czasie rozumie się je jako: „zrobić, umieścić coś przed czymś; zająć w czasie przed czymś, przed jakimś faktem, zdarzeniem. Jesień poprzedza zimę. Film poprzedzony był kroniką. Przedstawienie poprzedzone krótką prelekcją.” (por. Słownik języka polskiego pod red. M. Szymczaka, PWN, Warszawa 1984, t. II, str. 816). Analiza słownikowa zdaje się wskazywać na to, że w sytuacji kiedy poprzedzanie dotyczy tych samych kategorii znaczeniowych, zwłaszcza dotyczących okresów, a nie zdarzeń, to wówczas chodzi o poprzedzanie bezpośrednie (zima poprzedza wiosnę, luty jest miesiącem poprzedzającym marzec). Inaczej może być w sytuacji, gdy słowo „poprzedzać” odnosi się do zdarzeń i kiedy oprócz kolejności wyraża relację znaczeniową.

Bezpośrednie rozumienie warunku określonego w art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy o zwalczaniu(...) prowadziło do wniosku, że stanowisko organu rentowego jest prawidłowe, ponieważ między styczniem 2021 r. a grudniem 2020 r. nie wystąpił spadek przychodu (w obu tych miesiącach przychód wynosił 0,00 zł).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, należy tu odwołać się do wykładni systemowej (jako kontekstu do wykładni językowej) oraz wykładni funkcjonalnej.

Przed przejściem do dalszych rozważań należy przywołać przepis art. 15zq ust. 3 ustawy o zwalczaniu (...), z którego wynika, że świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia (...) doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna. Oznacza to, że warunkiem uzyskania prawa do świadczenia postojowego jest „prześtój”. Ubezpieczony w miesiącach od września 2020 r. do stycznia 2021 r. niewątpliwie miał prześtój w prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. Wyrazem tego było nieosiągnięcie przychodu w tych pięciu kolejnych miesiącach. Nieosiągnięcie przychodu w grudniu 2020 r. i styczniu 2021 r. jest

dalszym trwaniem przestoju, który występował od września 2020 r. Inaczej rzecz ujmując, zła sytuacja ekonomiczna, która miała miejsce we wrześniu 2020 r. utrwaliła się w czterech kolejnych miesiącach. Co więcej, nieosiągnięcie przychodu w pięciu kolejnych miesiącach (wrzesień 2020 r. – styczeń 2021 r.) oznacza istotne pogorszenie sytuacji ekonomicznej ubezpieczonego.

Trafnie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że celem świadczenia postojowego jest dostarczenie środków w związku z pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej, m.in. przedsiębiorców, spowodowanej sytuacją epidemiologiczną wywołaną przez (...). W sprawie niniejszej występuje niewątpliwy związek czasowy między sytuacją epidemiologiczną a przestojem. Należy przyjąć, że związek czasowy jest w rozumieniu ustawy o zwalczaniu (...) wystarczający do przyjęcia istnienia związku przyczynowego (następstwa wystąpienia (...)).

Przepisy art. 15zq ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o zwalczaniu (...) precyzują jaką sytuację uznaje się za przestój, o którym mowa w art. 15zq ust. 3 tej ustawy, czyli na czym polega pogorszenie sytuacji ekonomicznej istotne dla uzyskania świadczenia postojowego. Przepisy te, w przypadku spadku przychodów, określają również kiedy, w odniesieniu do miesiąca złożenia wniosku o to świadczenie powinien nastąpić spadek przychodów.

W art. 15zq ust. 4 ustawy o zwalczaniu(...)z jednej strony wskazuje się, że chodzi o sytuację zmniejszenia przychodów, a z drugiej o niewykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej (zaprzestanie produkcji, świadczenia usług itp.) po zawieszeniu. Niewykonywanie działalności oznacza więc brak możliwości uzyskania przychodu. W uproszczeniu można przyjąć, że między zmniejszeniem przychodu w sytuacji określonej w art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy o zwalczaniu (...), a zawieszeniem działalności gospodarczej (art. 15zq ust. 4 pkt 2 tej ustawy) istnieją sytuacje pośrednie, które także powinny uprawniać do świadczenia postojowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, taka sytuacja miała miejsce w sprawie niniejszej. Powołane wyżej przepisy art. 15zq ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o zwalczaniu (...), o czym była już wyżej mowa, precyzują kryteria przyznania świadczenia postojowego. Nie ma żadnej racjonalnej przyczyny, żeby uznać, iż sytuacja ubezpieczonego była lepsza w styczniu 2021 r. niż w miesiącach od września do grudnia 2020 r. Nie ma również żadnych podstaw do uznania, że przestój, który wystąpił we wrześniu i październiku 2020 r., nie występował w kolejnych miesiącach, tj. od listopada 2020 r. do stycznia 2021 r. Należy więc przyjąć, że pogorszenie sytuacji ekonomicznej między sierpniem 2020 r. a wrześniem 2020 r., prowadzące do nieosiągnięcia przychodów, rzutowało na sytuację w kolejnych miesiącach aż do stycznia 2021 r., w których ubezpieczony również nie osiągnął przychodów. W konsekwencji należało uznać, że kiedy występuje nieprzerwany brak przychodów w kolejnych miesiącach, to nie ma żadnych funkcjonalnych i aksjologicznych przeciwskazań, żeby zmniejszenie przychodów w miesiącu poprzedzającym (bezpośrednio) miesiąc złożenia wniosku odnosić do miesiąca bezpośrednio poprzedzającego okres braku przychodów. Oczywiście musi to dotyczyć sytuacji związanej z sytuacją epidemiologiczną, czyli z tym, że w Polsce od dnia 14 marca 2020 r. obowiązywał stan zagrożenia epidemiologicznego, a od dnia 20 marca 2020 r. obowiązuje stan epidemii.

Przesłanką przyznania świadczenia postojowego jest przestój. W związku z tym, jeżeli stan przestoju, oceniany na podstawie kryterium określonego w art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy o zwalczaniu(...), przedłuża się, w szczególności kiedy w pięciu kolejnych miesiącach (od września 2020 r. do stycznia 2021 r.) przedsiębiorca nie osiąga przychodu, to przestój trwa i odnosząc do okoliczności sprawy niniejszej, ocena dokonywana na podstawie września 2020 r. porównywanego do sierpnia 2020 r., jest adekwatna do wniosku złożonego w lutym 2021 r. Znajduje to uzasadnienie w rozumowaniu a fortiori, a mianowicie skoro w sytuacji korzystniejszej, tj. krótszego przestoju przysługuje świadczenie postojowe, to tym bardziej przysługuje ono w sytuacji gorszej – dalszego, kilkumiesięcznego trwania przestoju.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na to, że w uzasadnieniu projektu nowelizacji ustawy o zwalczaniu (...), która dodała do tej ostatniej ustawy art. 15zq, podkreślono, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, opłacające składki same za siebie, są szczególnie narażone na „niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii (...), ze względu na brak zleceń lub zamówień, czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów. Rozwiązania legislacyjne obowiązujące już wcześniej w obliczu pandemii spowodowanej (...) w wielu przypadkach okazały się niedostateczne, aby uchronić określone grupy podmiotów przed zatorami płatniczymi

i upadłością, jak również brakiem środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Świadczenie postojowe zostało wprowadzone dla zmniejszenia negatywnych skutków gospodarczych” (por. Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, druk Sejmowy obecnej kadencji nr (...)).

W okolicznościach sprawy niniejszej uzasadnione zatem było dokonanie wykładni funkcjonalnej przepisu art. 15zq ust. 4 ustawy o zwalczaniu (...), ponieważ bezpośrednie rozumienie tego przepisu prowadzi do nieracjonalnych i niesprawiedliwych konsekwencji. W takiej sytuacji można odstąpić od literalnego znaczenia przepisu. Taka możliwość powstaje, gdy wykładnia językowa pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią innych norm, prowadzi do konsekwencji absurdalnych z punktu widzenia społecznego lub ekonomicznego, rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2004 r., III CZP 37/04 – OSNC 2005, nr 3, poz. 42).

Trafnie więc Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca S. P. spełnił wszystkie warunki nabycia prawa do świadczenia postojowego, określone w art. 15zq ust. 4 ustawy o zwalczaniu (...), zaś zarzut obrazy tego przepisu przedstawiony w apelacji pozwanego organu rentowego z powyższych względów nie mógł być uznany za trafny.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., dał wyraz w sentencji wyroku.